

uk

197. zenbakia / 2011ko ekainaren 20a

[berbetan]

Bilboko Plaza Barrian lotu gara beragaz eta gutxitan gertatu bezala, goiz jarri digu hitzordua. Goiz esnatu eta lotara goiz joaten den Euskal Herri horretakoa dugu Berbetaneko protagonista; berbakera goxo eta geldoan, abizenean zein begiradan Lapurdiko itsas usaina antzematen zaio Jokin Etcheverriari (Donibane Lohizune, 1979). 32 urtegez bere gaztetasuna zalantzan jarri badigu ere, ezagun egin duten proiektu barrizaille eta zoroek, etengabe sortzen dabilen bihotz gaztea uzten dute agerian. Azken boladan munduan zehar "turista profesionalaren" papera egiten ikusi dugu. Hurrengo urtean euskalkiak ardatz izango dituen pantaila handirako proposamen barria aurkeztuko du. Hemen ala han, baina kapela buruan.

Jokin Etcheverria

Kapela buruan eta ibili munduan

Testua: **Maitane Nerekan** / Argazkia: **Asier Mentxaka**

—My Jok enpresagaz hasi, diseinu munduan eta arropa egiten; ondoren, EITBko burp telebista saioak egin zintuen ezagun. Zelakoa izan zen prozesu hori?

—Proiektuak aurkeztu ditut momentu batez eta momentu batez nire proiektuak egiteko espazio bat izan da. Nik lan egiten nuen eta lan egiten dut Euskal Kulturaren Erakundearekin. Egin nuen BURP bideo bat erakusketa batentzat, gero aurkeztu nuen ETBn eta ezetz esan zidaten. Baina hasi nintzen bidaia saioa egiten; haiek deitu zidaten. Orduan joan naiz Britainiara eta Turkiara. Gero egin dut beste BURP bigarren bideo bat. Ni konbentzitu nintzen BURPek bazuela bere etorkizuna Euskadin. Bigarren bat egin dut pixka bat aktualizatuz.

—Orduan, bideoak aurkeztu eta aurkeztu ibili zinen onartzea lortu arte...

—Bai. Kar-kar. Irabazi arte! Gero saldu dugu BURP My Jok eta egin ditugu 73 saio. Bidaia saioa ere jarraitu dut egiten.

—Nondik heldu zitzaizun BURP egitasmoa sortzeko ideiei burura, ez baita saio oso arrunta...

—BURPek Baque Underground Report

esan nahi du. Hasi ginenean erakusketa egiten guk bagenuen gure umorea, berezia. Egin genuen esperientzia Iparraldean eta ikusi genuen gazteekin kristoren feedback-a egon zela. Adibidez artzain batek egin zuen kontzertu bat bere ardiertzako.

—Baina hori zuek eskatuta ala natural egin zuen artzainak?

—Haiekin hitz egiten genuen, ekintza batzuk sortzeko baina zentzu batekin; ez Jackass moduan. Horrela hasi zen. Lehenengo 26 minutuko pieza bat egin genuen; gero hasi ginen telebistan proze-

erdarari utzi esan zenuen elkarrizketa batean. Baina, erraza da modernitatea euskaldunokin lantzea?

—Nik ez dut BURP moderno bezala defendatzen. Bazuen bere ukitu ezberdina euskararen munduan eta, uste dut, horretarako sortu genuela proiektua. Ni pozik naiz horrelako lan bat egiteagatik, izan delako gauza oso berria mundu euskalduneari. Hori zen ideia. Modernoa, eroa, bitxia...

—Zelan erantzun zuen jendeak?

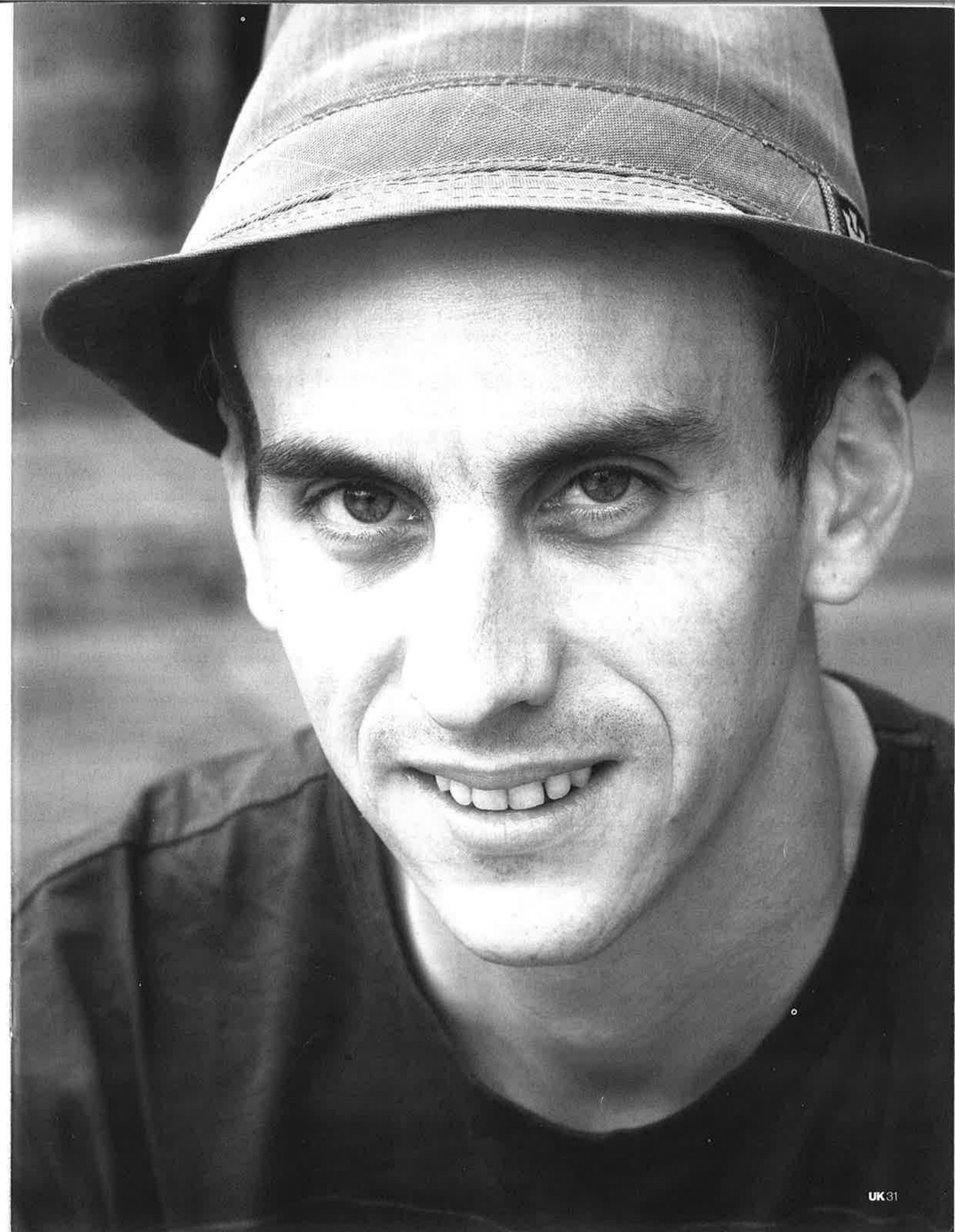
—Bazen denetarik. Ideia zen publikoak probokatzea eta dena egin dugu jendea

“Nik ez dut BURP moderno bezala defendatzen; bazuen bere ukitu ezberdina euskararen munduan”

su batekin. Gure BURPa profesional bihurtu zen. Buelta bat eman genion gure BURPari posibilitatea ukaiteko formatu hori egiteko astero urte batez. Orduan, bat-batean bagenuen gure BURP taldea, editoreak, kamerak, agenda nahiko zehatza... hori posible egiteko.

—Modernitatea eta ziria ezin zaiola

izateko “super-fan” edo esateko “gorroto dut BURP saioa”. Hori zen gure helburua. Hori planteatu genuen ere telebistarekin. Gero proiektu hori egin nahi izan da gazteentzat, inportantea da hori argi izatea. ETB3rako zen. Gazteak nahiko zehatzak dira erabakietan: gustatzen zaie asko edo bat ere ez.

—Erantzun ezberdina jaso zenuten Ipar Euskal Herrian eta Hego Euskal Herrian?

—Iparraldean ez dute ETB3, ez da pasatzen TDTa delako. Orduan, ez dute baterre jarraitu. Soilik lehen BURPa.

—Eta lehen BURP horren aurrean, zelakoa izan zen erantzuna?

—Nahiko ezberdina zen. Gure umorea pixka bat... normala da, euskaldunak gira baina badugu ere kultura frantsesa. Batzuetan gure umorea ez dute denek ulertu, hori posible da. Baina uste dut gazteen kasuan ez dela hori gertatu; gazteek umore unibertsala dute, interneti esker adibidez.

—Euskal “frikismoaren” lehen agerpena izan dela uste dute batzuek. Frikitzat duzu zure burua?

—Hori atera zaigu horrela. Ez genuen pentsatu. Egia esateko, nik hitz hori ez nuen ezagutzen; hasi ginenean saioa egiten jendeak hori esaten zigan: frikiak. Kar-kar. Baina nik oraindik gaur egun ez dut ondo ulertzen zer den. Ikusi ditut AEBko pelikula batzuk baina... ez dut ondo ulertzen; baina uste dut frikitasun bat asumitzea ona dela gizartean.

—Donibane Lohizunen jaio eta hazi baina azken urteak Bilbon eman dituzu. Salto handia nabaritu duzu?

—Bizitza sozial handiagoa dago Bilbon. Jendearen ohiturak ere ezberdinak dira. Gazteen artean, ezberdinak dira ohiturak. Iparraldean ez gira kalean egoten, gehiago egoten gira lagunenean. Horrelako gauzak. Baina azken finean, gazteak gazteak dira edozein tokitan.

—Eta artistikoki zure nortasuna garatzerako orduan?

—Iparraldea azken finean oso txikia da eta gutxi gira. Hemen herri handi bat da, gauzak pasatzen dira. Hala ere, Baionan kontrakulturaren eta kulturaren gauzak pasatzen dira. Bada ezberdintasun bat, baina...

—Chiloé telebista saioari esker munduan zehar ibili zara. Zelakoa izan da esperientzia?

—Egin ditut 35 saio eta izan da aukera bat mundua ezagutzeko. Nik bidaiatu izan dut nire bizitzan, baina ez horrelako frekuentzia batekin. Zaila da esatea zein izan den esperientzia gauza asko ikusi ditudalako. Baina galdetzen badidazu zer atxikitzen dut nere memorian... uste dut

“Ipar eta Hego Euskal Herriko gazteen artean ezberdinak dira ohiturak; baina gazteak gazteak dira edozein tokitan”

gaur egungo krisia ikusiz, ikusi dut nola sufrituko duten turismoagatik. Badakigu bidaiak egitea eta kulturak ezagutzea polita dela; baina ikusi dudana da turismoa bultzatu dugula 90eko hamarkadan eta gaur turismo gutxiago egiten dugula, herri batzuk sufrituko dute horregatik. Bestetik ez naiz bakarrik joan herri pobretara, beste herri batzuetara ere. Kulturak ezagutu ditut, oso ezberdinak. Egin ditut saioak Suitzan eta Kolonbian eta oso zaila da gauza bat aukeratzea.

—Egindako bidaiak guztietatik zein gomendatuko zenuke?

—Bidaiak bakoitzean gauza asko egiten nituen eta ikasi dut bidaiak, azken finean, direla gehiago zure buruan. Chiloé egiten dudanean joaten nintzen adibidez asteburua pasatzera Araia zaldiz ibiltzera. Araia da hemendik hurbil eta niretzat hori ere bidaiak zen. Hori ere ikasi dut;

“Zuberoan Maskaradak ikustea, uste dut hori egin behar dela behintzat aldi batez; kultura maila, jendearen indarra...”

bidaiatzea zen kontzeptua eta ez da beti beharrezkoa ez dakit nora joatea. Ikusten dugu badagoela jendea bidaietan ez duena bere portaera aldatzen, dira nahiko kontsumistak. Eta hori bera, ziur aski egiten dute hemen. Bidaiatzea bizitzaren eskola da, baina bidaiaren kontzeptua beste era batzuetara ulertzen da.

—Oraindik ez didazu bidaiarik gomendatu...

—Hemendik hurbil, Euskadin, badira toki asko. Adibidez, Zuberoan Maskaradak ikustea... uste dut hori egin behar dela behintzat aldi batez. Kultura mailan, jendearen indarra, haiantzako inportan-

tzia... Hori esan nahi dut bidaietarako; egia da ere hori esan dezakedala bidaiatu dudalako.

—Eta negatiboki markatu zaituen zer-bait ikusi duzu munduan?

—Miseria; mundua pobrea da orokorrean. Adibidez egiten dugunean saio bat Jamaikan eta ikusten dugunean gaur egun Jamaikan zer gertatzen den... hori adibidez saioan ez zen agertzen. Gure saioan kultura erakusten genuen gehiago eta helburua gauza onak erakustea zen. Horretarako sartu nuen umorea, autokritika egiteko turistari buruz. Ni turista profesionala nintzen eta horrekin jolas-ten nintzen erakusteko pixka bat zeintzuk ziren nire mugak.

—Turista profesionala zarela... zeintzuk ezaugarri bete behar ditu turista profesionalak?

—Turistak denetarik dira, baina zer da

turismoa? Toki batera joatea plazera hartzeko. Batzuk egonen dira hotelean, beste batzuk joanen dira merkatu batzuetara argazkiak ateratzera... baina turismoa da plazera.

—Chiloé esperientzia amaituta zertan zabilta orain?

—Hamar urtez denetarik egin dut: an-

tzerkia, bidaiak, moda, telebista e.a. Orain proiektu berri batzuk ari naiz inbentatzen eta gehiago izanen dira dokumentalak. Grabatzen ari naiz peli-dokumentala. *Nire argazkia* deitzen da. Joan naiz Cannes-era orain dela bi hilabete aurkezteko proiektua. Izanen da elkarrizketa bat filologo batekin; euskalkiei buruzko elkarrizketa da. Hiru familia hautatu ditugu eta Euskal Herriari itzuli bat eginen diogu euskalkiak entzuteko. Euskaltzaindiak ere parte hartuko du; Bizkaiaren laguntza ere badut. Filologoaren elkarrizketa da erakutsiko duguna; baita familiak eta beren kezkek ere. Ideia da dokumentalean euskalkiak entzutea eta ere erakustea nola kazetari batek bere elkarrizketa aldatzen ahal

duen elkarrizketa eginez. Nola bere elkarrizketa aldatzen du jende ezagunarekin. Adibidez zu orain. Ondo konpontzen bagara zure elkarrizketa ona izanen da. Ez bagara ondo konpontzen... hori ere erakutsiko dut dokumentalean. Jok-fimls da nire ekoiztetxea.

karaz izango da. My Jok berriro hartu dut baina ez da izanen berriro "My" Jok, My joan delako. Jok-fimls da nire ekoiztetxea. Pelikula Benito Duinatekin egin dut, bera da gidoilaria. Eta gero lantaldea, kamerak e.a.

—Beste proiekturen bat esku artean?

“Turistak denetarik dira, baina zer da turismoa? Toki batera joatea plazera hartzeko”

—Noiz eta non ikusi ahal izango da?

—Heldu den urtean; izanen da gehiago peli moduan. Zineman, telebistan eta toki ezberdinetara eramanez dugu, baina gehiago izango da zinema. Eus-

—Dokumentalaz gain badira beste proiektu batzuk baina horietaz ezin dut ezer esan... kar-kar. Beste proiektu bat hemen Euskadin eta beste bat munduan. O

Info+: www.basqueaudiovisual.com

Kopiak
SALGAI
UK aldizkariako
bulegoan

Martikoena 16, 2. solairua
Algorta (Getxo)

Alangoko Osasun Zentroaren alboan

Uribe Kostako aldizkariaren ekoizpena